

BERGEN
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2023 – 2024

Løvås oppvekststun barnehage

Forord

Bergen kommune har felles mal for Årsplan i de kommunale barnehagene. Barnehagene utarbeider sine årsplaner ut fra en fastsatt ramme som samsvarer med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1.august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager i Bergen kommune trer etter planen i kraft 01.01.2018. Den beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for perioden 2018-2021. Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er *Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre*. Planhierarkiet er synliggjort i modellen

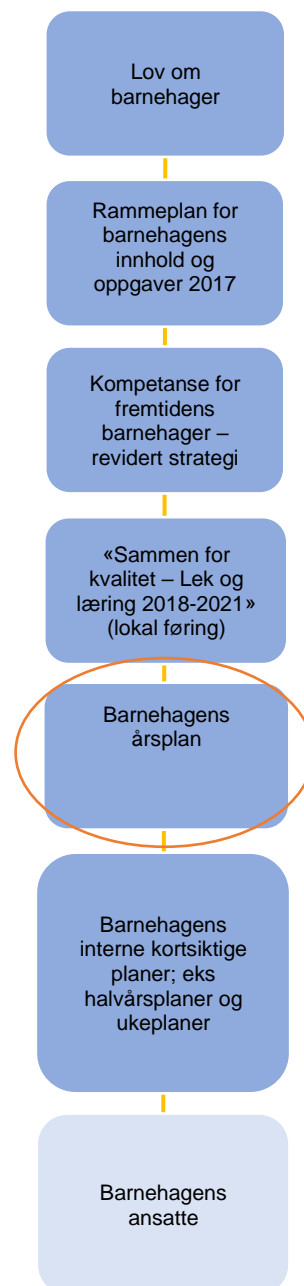
Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

BERGEN KOMMUNE

Etat for barnehage

Innhold

Visjon og mål	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	5
Verdier	5
Mål	5
1.0 Barnehagens innledning	6
1.1 Struktur og organisering	6
1.2 Metodevalg	6
1.3 Kjerneverdier	8
1.3.1 Ser barnet	8
1.3.2 Varme	8
1.3.3 Inkluderende	8
2.0 Livsmestring for det 21. århundre	10
2.1 Tilknytning	10
2.2 Lek	11
2.3 Læring	11
2.4 Barns medvirkning	11
2.5 Vennskap og felleskap	12
2.6 Mangfold	13
3.0 Barnehagens tema/prosjekt	14
3.1 Fagområder	14
3.1.1 Språk som basiskompetanse	14
3.1.2 Matematisk kompetanse	15
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon	16
4.1 Barnehagens utviklingsarbeid	16
4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging	18
4.2.1 Dokumentasjon	18
4.2.2 Vurdering	18
4.2.3 Oppfølging	18
4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	19
Del to	20
I. Barnesyn og læringssyn	20
II. Pedagogisk relasjonskompetanse	20
III. Danning gjennom omsorg, lek og læring	21

IV.	Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold	21
V.	Overganger	22
a.	Tilvenning i barnehagen	22
b.	Overganger og sammenheng innad i barnehagen	23
c.	Samarbeid og sammenheng med skolen	23
VI.	Foreldremedvirkning	24
VII.	Bærekraftig utvikling	24
VIII.	Psykososialt barnehagemiljø	25
IX.	Barns seksuelle helse	25

Visjon og mål

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av varme, ser barnet og inkluderende. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Bli møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse

1.0 Barnehagens innledning

Løvås oppvekststun barnehage ligger sentralt plassert langs hovedveien i Fyllingsdalen. Barnehagen åpnet 31. august 2009 og er lokalisert i bygget til Løvås skole. Som oppvekststun drar vi nytte av skolens ressurser som gymsal, mediesenter, sløydsal og svømmehall. Samlokaliseringen gir gode muligheter til kvalitet i det pedagogiske arbeidet.

I tillegg til barnehagens eget uteområde benytter vi nærområdet aktivt i barnehagehverdagen. Vi besøker parker, lekeplasser, fjell, skog og mark som er å finne i barnehagens nærmiljø. Dette gir barna god kjennskap til bydelen vår, hvordan den ser ut- og hva den har å by på.

1.1 Struktur og organisering

Løvås oppvekststun barnehage har fire avdelinger. Avdelingene Lilla og Blå er rene småbarnsavdelinger, med barn fra 0-3 år. Avdelingene Rød og Gul har barn fra 3-6 år. Som hovedregel begynner barna på stor avdeling det året de fyller 3 år, og vi bruker våren til tilvenning og til at barna får bli kjent på sin nye avdeling.

Dette barnehageåret går det 65 barn i Løvås oppvekststun barnehage.

Til sammen er vi 19 ansatte; 6 pedagogiske ledere, 1 barnehagelærer, 6 fagarbeidere, 4 assistenter, 1 renholder og 1 styrer.

I tillegg til dette har vi spesialpedagoger som er til stede i barnehagen, faste dager og tider hver uke.

1.2 Metodevalg

Våre satsningsområder for 2023/2024 vil være:

- Barn- og foreldremedvirkning
- Kommunikasjon, språk og tekst
- Pedagogisk dokumentasjon

I Løvås oppvekststun barnehage tenker vi tverrfaglig, både i hverdagssituasjoner og i pedagogiske opplegg. Gjennom et helhetlig perspektiv trekker vi inn de ulike fagområdene - både i formelle- og uformelle læringssituasjoner. Leken er en viktig innfallsport til de ulike fagområdene. Vi er voksne på barnas premisser.

Barn- og foreldremedvirkning:

Gjennom trygge og omsorgsfulle voksne skal barna oppleve mestring, samspill og egenverdi. Vi vil se det enkelte barnet, imøtekomme deres behov og bidra til mestringsopplevelser. Alle barn er forskjellige og har ulike behov. I Løvås oppvekststun barnehage er de ansatte bevisste på sitt barnesyn. De ansatte tar barnet på alvor, og møter de med respekt i ulike situasjoner. I Løvås oppvekststun barnehage gjennomfører de ansatte barnesamtaler, jevnlig i

løpet av året, for å kartlegge barnas interesse, behov og ønsker. Personalet tilpasser de pedagogiske aktivitetene og planer, til det som kommer fram i samtalene.

I Løvås oppvekststun barnehage tar vi foreldre på alvor. Foresatte får være med å påvirke barnas hverdag i barnehagen. Barnehagen innhenter informasjon om foreldrenes synspunkter gjennom foreldresamtaler, foreldreundersøkelse og andre plattformer, som for eksempel forms skjema, hvor vi kartlegger hva foreldrene ønsker seg mer av i barnehagen.

For å kunne ivareta barn- og foreldres mulighet for medvirkning, må personalet være **engasjerte, deltagende voksne i lek og nært samspill med barna**. Vi må reflektere over egen praksis i samspill med barn, og ikke minst reflektere over egen væremåte og praksis i voksenfelleskapet. For å lykkes med dette, må vi være godt kjent med oss selv, våre styrker, svakheter og eget forbedringspotensiale. Dette vil vi vektlegge høyt, dette barnehageåret. Barnehagen bruker ICDP, *International Child Development Programme*, i arbeidet for å styrke og utvikle vår relasjonskompetanse i arbeid med barn.

Kommunikasjon, språk og tekst:

Språk er en av de viktigste basiskompetansene, som bør være på plass før skolestart. Vi ønsker derfor at dette skal være et fast satsingsområde i Løvås oppvekststun barnehage. Språkarbeidet i barnehagen foregår i alle hverdagssituasjoner, så vel som i det planlagte, pedagogiske arbeidet. Vi beriker barnas språklige uttrykk ved hjelp av varierte og inspirerende inntrykk. Vi gir oss god tid i kommunikasjon med barna, både verbalt og nonverbalt. Vi benevner og bruker konkrete, tekst, bilder og digitale verktøy for å stimulere barnas språkutvikling.

Løvås Oppvekststun barnehage har fått Regionale kompetansemidler (REKOMP), for perioden 2022-2024. Dette er en nasjonal kompetansesatsing for barnehagesektoren, som skal bidra til at barnehager utvikler sin pedagogiske praksis, i tett samarbeid med høyskolesektoren. Vi har inngått partnerskap med Høyskolen på Vestlandet (HVL), der vi nå er godt i gang med et felles utviklingsarbeid. Prosjektet handler om å sikre en helhetlig og systematisk språkstimulering, da med spesielt fokus på begrepsinnlæring. Vi tar utgangspunkt i følgende problemstilling:

Hvordan sikre systematisk og god begrepsinnlæring for alle barn, gjennom hele barnehageløpet? Vi skal ha fokus på å begripe begrepet!

Vi er en «Lesefrø-barnehage». Dette er et samarbeid mellom barnehagen og Bergen offentlige bibliotek, der målet er språkstimulering gjennom bøker og å etablere gode lesevaner, både hjemme og i barnehagen. I denne forbindelse drifter barnehagen sitt eget, lille bibliotek, med tilbud om hjemlån av barnelitteratur på norsk og andre språk, som er representert i barnegruppen.

Pedagogisk dokumentasjon:

I Løvås Oppvekststun barnehage synliggjør vi pedagogisk praksis gjennom pedagogisk dokumentasjon. Pedagogisk dokumentasjon tydeliggjør barnas uttrykk i form av uttalelser, spørsmål og oppdagelser, samt tegninger og andre estetiske og skapende uttrykk. Dette er altså er en unik måte å synliggjøre, bevare og reflektere over prosessene i barnehagens pedagogiske arbeid.

Bergen kommune benytter kommunikasjonsverktøyet Vigilo, som digital plattform for foreldresamarbeid i barnehagene sine. I Løvås oppvekststun er Vigilo også ett viktig bidrag til dokumentasjon av barnas leke- og læringsprosesser. Her deler vi bilder, video og tekst, som beskriver barns lek, læring og utvikling. Foreldre kan enkelt logge inn og følge med på hva

som skjer i barnehagen. Vigilo benyttes også til å sende meldinger og informasjon mellom barnehage og hjem.

Dokumentasjonsarbeidet brukes blant annet som bakgrunn for personalets endrings- og utviklingsarbeid. I tillegg er dette en viktig kilde til foreldremedvirkning og informasjon. Gjennom dokumentasjonsarbeid ønsker vi å gi foresatte en forståelse av hvordan vi jobber og hvorfor vi «gjør som vi gjør».

Vi er voksne på barnas premisser!

1.3 Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte».

- Alle barn har samme verdi uansett alder, kjønn, forutsetninger, hudfarge eller familierammer
- Alle barn skal behandles med verdighet og omsorg
- Alle barn skal bli sett og oppleve mestring i barnehagen

1.3.1 Ser barnet

«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte».

- Barna sees som subjekt; individer med egenverdi og kompetanse
- Barna blir møtt med fysiske og kognitive utfordringer basert på egne forutsetninger
- Personalet tar barns behov og ønsker på alvor
- Personalet gir støtte og rom for barnets ulike følelsesuttrykk
- Personalet lytter til barnas språklige uttrykk, både verbalt og non-verbalt
- Barnehagen har fornuftige og forutsigbare rammer og grenser

1.3.2 Varme

«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.»

- Barna blir anerkjent for den de er
- Barnas følelser blir bekreftet og ivaretatt av de voksne
- Barna blir møtt med humor og smil i hverdagen
- Personalet jobber aktivt med å sikre et godt psykososialt barnehagemiljø for alle barn
- Personalet er bevisst på å gi barna tid og rom for tilknytning i eget tempo

1.3.3 Inkluderende

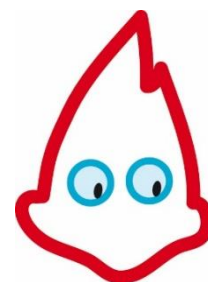
«Vi skaper gode relasjoner, der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap.»

- Alle barn møtes med tillit, respekt og anerkjennelse uansett forutsetninger
- Vi legger til rette for fellesskapende aktiviteter, og gode opplevelser
- Likheter- og ulikheter gir rom for undring og gode samtaler

- Barna får mulighet til å bruke egne erfaringer i fellesskapet, og oppleve demokrati
- Barnehagen legger til rette for et godt og oversiktlig ute- og innemiljø, for å sikre at ingen barn blir utestengt/mobbet
- Vi legger til rette for at alle barna får oppleve vennskap, og gode relasjoner
- Personalet viser interesse for barnets familiemedlemmer, bakgrunn og kultur
- Personalet synliggjør barnas interesser i det pedagogiske arbeidet

2.0 Livsmestring for det 21. århundre

Medvirkende barn i lek og læring

Barns psykiske helse påvirkes fra de er veldig små. Erfaringer fra barndommen kan følge- og prege dem for resten av livet. Grunnmuren for den psykiske helsen legges i at voksne møter barna med anerkjennelse og bekreftelse. Barnehagen skal være et sted hvor barna møter voksne med kompetanse innenfor dette. Vi skal gi barna gode verktøy til å mestre verden og støtte dem i å være seg selv fullt ut. I hverdagen vil barna møte motgang og medgang, og personalet skal stå sammen med å dem og veilede dem i prosessene. Barna skal oppleve ros og anerkjennelse slik at de får erfaring med å si- og gjøre gode ting for andre.

Verden består av ulike kulturer, familiestrukturer, levesett og mennesker. Dette skal gjenspeiles i barnehagen. Barnas identitet skapes over tid i samspill med familie, barnehage og samfunnet ellers. For at personalet i barnehagen skal kunne bistå barna på best mulig måte må de være bevisst sine egne holdninger og handlingsmønstre. Hvordan vi møter barn, foreldre og kollegaer har stor betydning for hvordan barn møter mennesker senere i livet. Vi er rollemodeller som skal virkeliggjøre verdiene i barnehagen.

2.1 Tilknytning

En forutsetning for tilknytning, trygghet og trivsel i barnehagen er at barna møter omsorg fra personalet og de andre barna. Personalet skal alltid ha et fang tilgjengelig når barna trenger det, og være aktivt til stede i hverdagen. Vi bruker mye tid sammen med barna for å bli kjent med deres personlighet og behov. En trygg relasjon er avgjørende for barnets psykologiske utvikling og opplevelsen av seg selv som et individ. Personalet skal alltid være en trygg base som støtter og er god, slik at barna kan «være seg selv» og kjenne seg trygg og ivaretatt. Ved å jobbe på denne måten ser vi at barna oppnår en rask og god tilknytning til både personalet og andre barn i barnehagen.

Barnehagen bruker ICDP, *International Child Development Programme*, i arbeidet med å styrke- og utvikle relasjonskompetanse sammen med barna. ICDP hjelper omsorgsgivere til å bli bevisste på barnets uttrykk, og tilpasse omsorgen til barnets behov og initiativ. Det skal fremme en sensitiv og uttrykksfull kommunikasjon mellom personale og barn, slik at det følelsesmessige forholdet blir positivt og utviklende. Den profesjonelle voksne har ansvar for relasjonen og det er alltid den voksne sitt ansvar å møte barn med varme blick og en inkluderende holdning. Vårt mål er å være profesjonell og hjertevarm i møte med barna, for å sikre en tidlig tilknytning, som skal danne grunnlag for gode og trygge relasjoner, som varer barnehagelivet ut.

2.2 Lek

Lek er læring, læring er lek. Lek er indre motivert og styrt av impulser, fantasi og ønsker. Lek er barnas arena for læring, utvikling, mestring, kunnskap og glede. I rammeplanen for barnehager (2017) står det at: *Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal ha gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barns utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling (Udir,2017).*

I Løvås oppvekststun barnehage skal personalet tilrettelegge for et godt og spennende lekemiljø, både inne og ute. Leken skal foregå i inkluderende fellesskap, der alle barn kan delta og oppleve vennskap, tilhørighet og glede. Personalet skal introdusere ulike typer lek som for eksempel konstruksjonslek, rollelek, sangleker, bevegelseslek og temalek. I lekegrupper skal personale tilrettelegge ut ifra barnas alder, modning og utvikling. Gjennom forskjellige former for lek får barna mulighet til å uttrykke seg- og oppleve fantasi. I barnehagen tilrettelegger vi for at barna skal ha utstyret de trenger, for å ha en god lek, og at alle blir inkludert i leken. Personale skal være aktivt deltakende voksne, som veileder og støtter barna i lek. Ved å være involverte i leken kan vi sikre at alle barn er inkludert, forebygge konflikter og støtte barna om uenigheter oppstår.

Barnehagen har et stort og flott uteområde som inviterer til mange ulike type lekemiljø. De voksne skal invitere og tilrettelegge for fellesskapende lek for barna, som for eksempel lek med naturmateriale eller vannlek.

2.3 Læring

I barnehagen henger lek og læring tett sammen. Personalet skal legge til rette for gode opplevelser og erfaringer som grunnlag for barnas læring. Vi har et helhetlig læringssyn. Med dette menes at barna er kompetente og lærer gjennom alt de opplever og erfarer. Når barna er i barnehagen skal de ha mulighet for kroppslige, sanselige, kognitive og følelsesmessige opplevelser.

Når barn lærer, gjør de det gjennom observasjon, imitasjon, filosofering og utforskning. En god relasjon til barnegruppen og personalet forenkler denne prosessen og personalet legger grunnlaget for relasjonen.

Gjennom læring skjer det en endring; vi får en ny forståelse for verden omkring oss og oppdager nye sammenhenger. Som trygge voksne i barnehagen skal vi anerkjenne og stimulere barnas undring, kreativitet, nysgjerrighet og ønske om å lære. For å lære må vi prøve og feile, eksperimentere, lykkes, og oppdage – dette skal personalet gjøre sammen med barna.

2.4 Barns medvirkning

Norges grunnlov, barnehageloven og FNs barnekonvensjon sier at barn har rett til innflytelse og påvirkning på eget liv. Alle barn skal bli hørt og tatt hensyn til i planlegging og utføring av arbeidet i barnehagen, uansett alder. De minste barna viser vilje og ønsker med kropp og handling, mens verbalt språk kommer etter hvert som de blir eldre. Personalet må være lydhøre og observante for å finne ut hva barna ønsker. De må legge til rette for aktiviteter som er relevante og tilpasset barnas alder, erfaringer, forutsetninger og behov.

Engasjerte, deltagende voksne i lek og nært samspill med barna:

Dette er et uttalt mål i Løvås oppvekststun barnehage. I kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager i Bergen står det at; Personalet skal støtte, stimulere og berike leken

gjennom å være aktiv deltaker, og denne deltakelsen skal være på barnets premisser (Byrådsavdelingen, 2018). Leken er verdifull i seg selv. Den er en viktig arena for kreativitet, samspill og utvikling av vennskap. Det er viktig at personalet er synlig, tilgjengelig og sensitive deltakere i barnas lek. Dette for å fange opp barn som faller utenfor og bidra til at alle barn blir inkludert og opplever mestring i leken.

Voksenrollen i barnehagen handler altså om å være **aktive, deltagende voksne i lek og samspill med barna**. Vi skal legge til rette for gode lekemiljø og delta, utvikle og støtte barna i lek. Personalet skal være aktiv og tilgjengelig, for å sikre at alle barn er inkludert og får oppleve glede og samspill i lek. På denne måten bidrar vi også til å forebygge konflikter og støtte barna i konflikthåndtering når uenighet oppstår. Dette skaper vennskap og styrker barnas selvfølelse. Det er kun ved hjelp av nære, varme og oppmerksomme voksne at vi virkelig kan skape rom for barns medvirkning i barnehagen.

2.5 Vennskap og felleskap

Løvås oppvekststun barnehage skal forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre.

Vennskap, tilhørighet og inkludering er viktige faktorer for barnas trivsel, utvikling og følelse av fellesskap. Barna skal bli hørt, sett, få lov til å delta og uttrykke seg uavhengig av deres evner til kommunikasjon, språklige ferdigheter, sosial bakgrunn og tilhørighet. De får kunnskap om demokrati gjennom turtaking, samspill og å øve på forhandlinger.

Barnehagen har en lokal handlingsplan for å sikre systematikk i arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet. Handlingsplanen gjennomgås i personalgruppen jevnlig og barnas trivsel og psykososiale miljø er tema ved alle interne møter.

2.6 Mangfold

Vi er stolte over at barnehagen vår har et stort og variert mangfold. Vi ønsker at dette skal være synlig og verdsatt i barnehagehverdagen. Både barn og personale kommer fra ulike land og kulturer, og alle skal oppleve at det er fint å være seg selv, uansett hvordan vi ser ut, hva vi liker, språk, kultur og nasjonalitet. Barnehagen skal være et godt sted for alle. I starten av barnehageåret legger vi vekt på å snakke om vennskap, familier, kulturelle forskjeller og likheter. I oktober inviterer vi til Forut - kafé hvor barnehagens mangfold blir synliggjort gjennom sang, kunst, mat og aktiviteter. På denne måten vil vi legge til rette for kunnskap og respekt, inkludering og gode holdninger. Vi er opptatt av at barna skal lære å respektere, vise omsorg og være åpne for alle mennesker, uansett hudfarge, legning, etnisitet, kjønn eller kroppsfasong. I juni markerer vi PRIDE, med hovedvekt på at alle er like mye verdt, uansett:

- ♥ hva du tror på
- ♥ hvem du liker
- ♥ hvilken bakgrunn, etnisitet eller hudfarge du har
- ♥ hvilket kjønn du er
- ♥ hvordan kroppen din er
- ♥ hva du interesserer deg for

3.0 Barnehagens tema/prosjekt

3.1 Fagområder

Rammeplanen beskriver fagområdene som barnehagen skal jobbe med i sitt helhetlige læringsbegrep.

Fagområdene er:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

Hvert fagområde dekker et vidt læringsfelt og vil sjelden opptre alene.

I Løvås oppvekststun barnehage tenker vi tverrfaglig, både i hverdagssituasjoner og i pedagogiske opplegg. Gjennom å tenke helhetlig trekker vi inn de ulike fagområdene i både formelle og uformelle læringssituasjoner. Leken er en viktig inngang til å arbeide med de ulike fagområdene.

3.1.1 Språk som basiskompetanse

Et viktig kjerneområde er å støtte barnas tilegnelse og utvikling av språk. Å ha språklige ferdigheter er av stor, sosial betydning, også for følelsen av trivsel og mestring i barnehagen. Barn som trenger ekstra støtte for å tilegne seg språk, skal bli fulgt opp og få den hjelpen de trenger. Det kan være barn med flere språk, eller barn som har utfordringer med uttale, begrepsforståelse eller lignende. Vi har allsidige aktiviteter, men det har vist seg at det er fire aktiviteter som i særlig grad fremmer barnas språkutvikling; musiske aktiviteter, gode samtaler, samvær omkring tekst og allsidig lek. Dette er like viktig for alle barn uansett språklige forutsetninger.

I samarbeid med Bergen Offentlig bibliotek, er Løvås Oppvekststun barnehage en **Lesefrø-barnehage**. Dette innebærer at vi har vårt eget bibliotek i barnehagen. Biblioteket inneholder et utvalg bøker, hovedsakelig på norsk, men også på ulike morsmål, som er representert i barnegruppen. Alle familier som er tilknyttet barnehagen kan låne bøker med hjem. Målet med Lesefrø er språkstimulering, med utgangspunkt i leseaktiviteter og etablering av gode lesevaner. Når barnehagebarn «leser» er det ikke alltid lesing i tradisjonell forstand, men de får økt bevissthet rundt hva lesing er og språkets oppbygning. Barna får førstehåndserfaring med litteratur og de utvikler en begynnende lesekompetanse- hvordan holde boken, bla fra side til side, holde og fange andres oppmerksomhet

3.1.2 Matematisk kompetanse

Barnehagen skal være en arena hvor barna får utforske, utvikle og eksperimentere, også innenfor den matematiske verden. Vi legger til rette for at barna blir kjent med matematiske begreper gjennom lek, samtaler, undring og eksperimentering i hverdagen. Dette kan eksempelvis skje i påkledning, i lek eller under måltider. Matematikk er et stort felt og i barnehagen jobber vi bl.a. med spill, turtaking, telling, mønster, orientering i rommet, måling og sammenligning. I rammeplan for barnehager (2017) står det at *barnehagen skal bidra til at barna oppdager og undrer seg, leker og eksperimenterer, bruker kroppen, undersøker og får erfaringer*. Matematikk i barnehagen handler altså om at barna skal få leke med, erfare og utforske matematikken, ikke at de skal undervises i matematikk.

I det daglige fletter vi inn matematiske begreper som mengde, størrelse, form og farger i lek, samlingsstunder og hverdagsrutiner. Ett eksempel på hvordan vi implementerer matematikk i hverdagen er gjennom eventyret «*De tre bukkene bruse*». Her møter barna tre bukker i ulike størrelser- lille, mellomste og store. Etter hvert som barna blir kjent med disse begrepene; liten, mellom og stor vil de få en forståelse av begreper som beskriver forholdet mellom størrelser. Disse begrepene er ikke bare nyttige for barna når de hører eventyr, men de kommer også til nytte i andre situasjoner: Kan du sende meg den største skjeen? Skal vi fylle sand i den minste bøtten? Dette er spørsmål vi undrer oss over, sammen med barna daglig.

Digitale verktøy

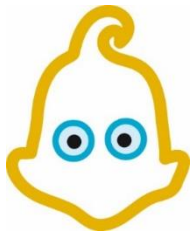
Digitale verktøy har blitt en naturlig del av barnas hverdag. I barnehagen skal digitale verktøy være en integrert del av det pedagogiske arbeidet og personalet skal ha gode holdninger til bruken av disse. I tråd med rammeplanens føringer har Bergen kommune som mål at vår digitale praksis skal legge til rette for at barn får prøve, undersøke, lære, leke og skape ved hjelp av digitale verktøy. Personale skal være rollemodeller og aktivt deltagende, ved bruk av digitale verktøy.

Løvås oppvekststun barnehage benytter nettressurser som *Salaby barnehage*, *xploviev*, *glade maur* og *nrk- super*, hvor barna kan utforske, leke og skape sammen. Vi praktiserer god digital dømmekraft, er kildekritiske og har alltid personvern i tankene, når vi benytter digitale verktøy i barnehagehverdagen.

I barnehagen har vi ulike digitale verktøy tilgjengelig, blant annet en digital lupe, Bee-bot, Smartboard, prosjektor, fotoapparat, nettbrett og høyttalere. Disse verktøyene gir oss muligheten for utforskning og undring, og de gir barna erfaringer- og impulser til lek, utforskning og aktivitet.

En god digital praksis er avhengig av at personalet har tilstrekkelig kunnskap om verktøyene som tas i bruk.

4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

I Løvås oppvekststun barnehage driver vi kontinuerlig med barnehagebasert kompetanseutvikling. Dette innebærer at barnehagen, med ledelsen og alle ansatte, deltar i utviklingsprosesser på egen arbeidsplass. Hensikten er å utvikle barnehagens samlede kunnskap, holdninger og ferdigheter. Målet er at vi skal bevege oss fra individorientert- til kollektiv kompetanseutvikling.

4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

Perioden med Corona viste oss viktigheten av at voksne og barn i barnehagen bruker tid sammen. Smågrupper har vist seg å være positivt på flere måter, blant annet ved at personalet kommer tettere på barna. Vi opplever mer ro og økt trygghet for barna. Vi har valgt å ta dette med oss videre og deler nå barna i mindre grupper, i store deler av barnehagehverdagen.

Løvås oppvekststun barnehage skal delta i barnehagebasert utviklingsarbeid, i samarbeid med Høgskolen på Vestlandet. ReKomp er en nasjonal kompetansesatsing for barnehagesektoren, som skal bidra til at barnehager utvikler sin pedagogiske praksis, i tett samarbeid med høyskolesektoren. Vi har inngått partnerskap med Høgskolen på Vestlandet, der vi sammen skal øke personalets kompetanse innenfor fagområdet *Kommunikasjon, språk og tekst*, med fokus på *begrepsinnlæring*.

Begrepslæring handler om å skape et innhold til ordene vi lærer oss. Det er relativt enkelt å lære å si et ord, men det er mer omfattende å fylle ordet med innhold. Det er først når ordet har fått et innhold vi kan kalle det et begrep.

Hvorfor er det så viktig å ha fokus på begrepslæring?

- Hvis barn har et godt ordforråd og gode begreper er det lettere å tilegne seg ny læring.
- Det er en sammenheng mellom antall lærte begreper i førskolealder og leseferdigheter i ungdomsskolen. For å bli en god leser er det ikke nok å bare knekke lesekoden. Du må også forstå det du leser.
- Barn som har et rikt vokabular lærer seg nye ord fortere, enn dem som har et mindre vokabular.
- Ordforrådet hos treåringer med godt ordforråd kan være så mye som tre ganger større enn hos jevnaldrende med lite ordforråd.

Barnas evne til kommunikasjon og språk påvirker alle sider ved barns utvikling. I Løvås barnehage har vi i overkant av 40 % flerspråklig barn. Dette krever ekstra innsats, for å bidra

til å styrke barnas basiskompetanse, innenfor språk og sosial mestring. Dette er en avgjørende faktor, for å gi barna et godt utgangspunkt før skolestart.

Vi vil sikre at alle barn i Løvås oppvekststun barnehage får et språkstimulerende tilbud av høy og jevn kvalitet, uansett hvilken avdeling de går på. Personalet i Løvås oppvekststun barnehage er motivert for barnehagebasert endringsarbeid. Vi har i en lengre periode hatt søkelys på voksenrollen i barnehagen og ønsker nå å fortsette dette arbeidet, gjennom å styrke personalets kompetanse innenfor språkarbeid i et mangfoldig barnehagemiljø.

Pedagogisk relasjonskompetanse handler om hvordan vi møter barna som individer, hvilke holdninger vi har med oss inn i ulike situasjoner og hvordan dette påvirker ulike situasjoner. Barna skal møte voksne som er trygge på seg selv, og som kan overføre denne tryggheten til barna på en god måte. Barna skal oppleve at de blir forstått og ivaretatt på alle områder og i alle situasjoner. Personalet skal ha god kompetanse på å møte barn med ulike utfordringer. Vi skal være sterke, trygge og gode veiledere for barna i alle livets situasjoner.

For å oppnå dette er det viktig å legge til rette for refleksjon og samtale rundt personalets verdier, holdninger og egne erfaringer. Dette vil vi bl.a. gjøre ved å arbeide aktivt med ICDP, som er et sensitiviseringsprogram for omsorgsgivere. Løvås oppvekststun barnehage har tre sertifiserte ICDP veiledere i personalgruppen. Til høsten vil to nye pedagoger få opplæring og bli sertifiserte veiledere. I den forbindelse vil flere i personalgruppen gjennomgå ICDP kurs. Målet med dette er å sikre ett godt og trygt fundament for voksenrollen i Løvås Oppvekststun barnehage.

I tillegg til dette ønsker vi å utvikle oss innenfor pedagogisk dokumentasjon. Målet er å øke hele personalgruppens kompetanse innenfor dokumentasjon slik at vi kan synliggjøre og gi foreldrene innblikk i, og forståelse for prosessene i barnehagens pedagogiske arbeid. Dette vil også kunne bidra til økt foreldremedvirkning og bedre informasjonsflyt mellom barnehage og hjem. Vi er godt i gang med å implementere Vigilo i vårt arbeid med pedagogisk dokumentasjon. Dette vil vi jobbe videre med, i året som kommer.

4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

Rammeplanen legger føringer for dokumentasjon, vurdering og evaluering av både personalets arbeid og barnas utvikling. Personalet bruker avdelingsmøter, ledermøter og planleggingsdager til å reflektere rundt- og vurdere egen praksis. Målet er økt kompetanse i personalgruppen, slik at barnas utbytte av barnehagehverdagen skal styrkes.

4.2.1 Dokumentasjon

Dokumentasjon av personalets arbeid er like viktig, som dokumentasjon av barnas læringsprosesser og utvikling. Personalets arbeid dokumenteres gjennom planer, gjennomføring og evaluering av disse. Grunnlaget for avdelingenes planer er Rammeplan for barnehager, Bergen kommunes kvalitetsplan, samt barnehagens egne planer som Årsplan, og Årshjul. Månedspanene sendes ut i starten av hver måned for å gi foreldre god oversikt over det pågående arbeidet. Dette bidrar til forutsigbarhet og kontinuitet, for både barn og foreldre.

Dokumentasjon av barnas utvikling og arbeidsprosesser gjøres bl.a. gjennom skjema, praksisfortellinger og bilder. Observasjon av barna i hverdagen gjør at personalet kan få med seg eventuelle utfordringer barna møter og hjelpe dem videre i utviklingen. Personalet tar mye bilder av det som skjer i barnehagen. Bildene benyttes til pedagogisk dokumentasjon, blant annet i Vigilo, der det er gitt samtykke til dette.

Barnas beste står sentralt i vår barnehage. Vi er opptatt av at barna skal møte engasjerte, gode og trygge voksne som kan støtte, veilede og vise omsorg. For å vite at vi oppfyller disse målene er egenvurdering, veiledning og refleksjon helt avgjørende.

4.2.2 Vurdering

Vi skal jevnlig vurdere arbeidet med fagområdene, og vurdere om valg av arbeidsmetoder bidrar til at vi når målet om medvirkende lek og læring.

Personalet vurderer arbeidet på avdelingen hver måned i avdelingsmøter. Her går vi gjennom den siste måneden og evaluerer aktiviteter og gjør nødvendige endringer. Dette skriftliggjøres som «Tilbakeblikk» i månedsbrevene våre. Ledergruppen vurderer barnehagens praksis i ledermøter gjennom hele året og sikrer at kvaliteten på arbeidet er som vi ønsker.

Brukerundersøkelsen viser oss hvordan vi ligger an i forhold til foreldresamarbeid og legger føringer for utviklingsarbeid for det neste året. Vi benytter Utdanningsdirektoratets nasjonale foreldreundersøkelse for barnehager.

Les mer om undersøkelsen her: [Foreldreundersøkelsen i barnehage \(udir.no\)](https://udir.no)

4.2.3 Oppfølging

Oppfølging av personalets praksis og observasjon av barnas utvikling er relevant for å sikre et barnehage tilbud av høy kvalitet. Personalets praksis vurderes, nye tiltak prøves ut og endringer følges opp av ledergruppen for å sikre ønsket resultat. Barnas utvikling følges opp gjennom tette relasjoner, observasjon, registrering av endringer og foreldresamtaler. Gjennom observasjon får vi mer kunnskap om hvert enkelt barn slik at vi kan legge til rette for god og helhetlig utvikling hos den enkelte.

Alle barn med kjente utfordringer, som har ekstra støtte i form av spesialpedagogisk hjelp, støttepedagog eller logoped, skal ha egen utviklingsplan som legger grunnlag for et tilrettelagt og tilpasset pedagogisk tilbud.

4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

Vi tar både barn og foreldre på alvor. Vi ønsker å gi et tilbud der foreldrene hver dag opplever at barnet blir sett og får den oppfølgingen det trenger. Gjennom et nært samarbeid med foreldre og foresatte skal vi legge til rette for en god barnehagehverdag for alle barn. Vi strekker oss langt, for å imøtekomme foreldres behov og ønsker.

Foreldre får informasjon om barnehagens arbeid gjennom bl.a. foreldremøte, foreldresamtaler og de ulike planene våre. Vi ønsker oss et sterkt foreldresamarbeid der ulike kulturer, familieforhold, ønsker og behov vektlegges. Vi legger til rette for samtaler med informasjonsoverføring i hente- og bringesituasjoner. Vi ønsker å gjøre nytte av foreldrenes ressurser og kompetanse, blant annet innenfor barnehagens arbeid med mangfold og kultur.

FAU og SU er de formelle samarbeidsorganene i barnehagen. Foreldrenes arbeidsutvalg (FAU) består av to representanter fra hver avdeling. Samarbeidsutvalget (SU) består av leder og nestleder i FAU, to fra personalgruppen, styrer og en politisk representant. Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ.

Del to

I. Barnesyn og læringsyn

Barnet sees som subjekt og som aktivt deltakende i egen utviklings - og læringsprosess. Barnet opplever og erfarer sin verden innenfra gjennom sin kropp, sine følelser og sitt sinn. Barnets iboende nysgjerrighet er en drivkraft i søken etter ny kunnskap. Utviklingen av en god selvfølelse avhenger av at barnet møter tilstedeværende, støttende voksne som forstår barnets intensjon. De voksne i barnehagen skal møte barnet som individ, ha respekt for barnets opplevelsesverden, bidra til at barna i fellesskap med andre utvikler et positivt forhold til seg selv og tro på egne evner. Vi skal møte dem med empati slik at de selv utvikler sine egne empatiske evner. Ifølge rammeplanen skal barnehagens innhold bygge på et helhetlig læringsyn der omsorg, lek og læring ses i sammenheng, og læringsmiljøet skal tilpasses hvert enkelt barn uansett alder og forutsetninger. Gjennom tilrettelegging av leke - og læringsmiljøet og deltakelse i barns aktiviteter skal personalet sikre at rammeplanens målsettinger blir ivaretatt. Lærelyst og læringspotensial møtes, ivaretas og utfordres i et miljø preget av trygghet og inkludering. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna får bidra i egen og andres læring. Kontekst, samhandling og meningsskapning er derfor sentralt når det kommer til læring. Læring ses på som en sosial og aktiv prosess, og personalets evne til å møte barna der de er har avgjørende betydning. De voksne skal være aktive bidragsyttere i barnets søken etter ny læring, ta del i barnets lek og være en trygg faktor i barnas evne til å skape gode relasjoner og vennskap.

II. Pedagogisk relasjonskompetanse

Pedagogisk relasjonskompetanse kan forstås som personalets evne til å se, forstå og justere seg til hvert enkelt barn uten å gi opp sitt eget perspektiv, lederskap og integritet. Personalet skal møte barna med anerkjennelse, samt evne å se barnas perspektiv. Barnas opplevelser skal tilføres mening og det skal settes positive og tydelige grenser når noe ikke er akseptabelt. Pedagogisk relasjonskompetanse handler også om at det er den voksne som alltid har ansvar for relasjonens kvalitet i samspill med barn. Ansattes møte med enkeltbarn og barnegruppe er den viktigste byggesteinen i et bærekraftig godt psykososialt barnehagemiljø. Barn som blir tatt på alvor og blir lyttet til motiveres for læring og utvikler tillit til seg selv og andre. Personalets refleksjonsevne og fagkompetanse er også en grunnleggende forutsetning for barns utvikling og læring. Det stilles krav til profesjonsbevissthet og profesjonsetikk. Personalet skal se barnet og møte det med en varm og inkluderende holdning som til enhver tid er til det beste for barnet og barnegruppen. Gjennom arbeid med pedagogisk relasjonskompetanse skal barnehagen bidra til at barna:

- opplever tilknytning til stabile, tilstedeværende voksne
- opplever at de blir sett, hørt og tatt på alvor
- opplever at de er inkludert og en del av et godt psykososialt fellesskap

- får uttrykke seg og får innflytelse på alle sider ved sitt liv i barnehagen

For å arbeide mot disse målene må personalet:

- systematisk reflektere over hvordan barnehagens barne- og læringssyn kommer til uttrykk i møte med barn og foreldre
- samhandle med foreldre og legge til rette for involvering i å utvikle et godt psykososialt miljø.
- utvikle sin kompetanse i å møte kulturelt mangfold på en inkluderende måte
- videreutvikle sin relasjonskompetanse gjennom sensitiviseringsprogrammet ICDP.
- bygge sin virksomhet på prinsippet om likestilling mellom kjønnene og aktivt arbeide for å rekruttere og beholde menn i barnehagen

Pedagogisk relasjonskompetanse er en forutsetning for å skape godt grunnlag for livslang læring i det 21. århundre, og barnehagen skal ha høy kvalitet på arbeidet med dette området.

III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

Begrepet danning omfatter alle møter, opplevelser og erfaringer vi gjør gjennom hele livet som påvirker og danner oss som mennesker. Barna skal være aktive aktører i egne dannelsingsprosesser. Gjennom dette dannelsingsperspektivet vil vi beskrive hvordan barnehagen ser på omsorg, lek og læring for livsmestring i det 21. århundre. Rammeplanen sier: «Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger». Med dette forstår vi vårt ansvar som rollemodeller i barnehagen. Omsorg er å ville hverandre vel. Omsorg kan være blikkontakt, nærhet og tilknytning, men også at vi voksne er lydhøre for barnas uttrykk og imøtekommer dem med sensitivitet. Omsorg kan være nødvendig grensesetting og veiledning der vi voksne erkjenner vårt ansvar med å være større, sterkere, klokere og god for at barna får utvikle tillit til seg selv og andre. «Leken er barnets naturlige uttryksform og for barnet er leken et mål i seg selv. Barnet opplever ikke noen forskjell på lek og læring i sitt perspektiv. De lærer av alle sine erfaringer, og det er barnehagens oppgave å tilby et rikt og variert leke- og læringsmiljø som ivaretar rammeplanens mandat.» (SFK-LOL 2018-2021). Med dette forstår vi vårt ansvar som bevisste voksne. Vi skal både tilrettelegge og gripe situasjoner der barna kan utfordres for å tillære seg holdninger, ferdigheter og kunnskap som styrker deres danning og utvikling. «Læringskurven er brattest i barnets første leveår. Barnet lærer seg språk og de møter ulike mennesker, kulturer, normer, omgivelser og utfordringer. Alt barnet opplever bidrar til barnets dannelsingsprosesser og utvikling av grunnleggende kompetanse på ulike områder.» (SFK-LOL 2018-2021). Med dette forstår vi at våre egne holdninger, ferdigheter og kunnskap er avgjørende for barnas utbytte av leke- og læringssituasjoner hos oss. Kvaliteten på vår tilnærming til barna påvirker både danning, omsorg, lek og læring. Vi må være i stadig utvikling for å møte barna der de er individuelt, sosialt og i et samfunnsmessig perspektiv.

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barn skal utvikle seg, lære nye ting og oppleve fremgang gjennom stadig nye opplevelser og erfaringer.

Progresjon i barnehagens innhold må ses i sammenheng med både barnas individuelle og barnegruppens progresjon. Dette er en kompleks prosess som handler om barns utvikling generelt, og om barns utvikling i lek og i læringsprosesser.

For å få til dette skal personalet legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materiell og utforming av fysisk miljø. Barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter, samtidig som det skal tas hensyn til at hvert barn er unikt og utvikler seg ulikt og i forskjellig tempo.

Barna lærer best når det er balanse mellom de ferdigheter de innehar og de utfordringer de blir stilt overfor. Vi kan dele dette opp i to perspektiver på progresjon i barnehagen:

Tilrettelegge for progresjon for hele barnegruppen

- Barnehagens innhold (tema, alder og aktiviteter)
- Organisering av materiell og utstyr må tilrettelegges slik at barna får muligheten til å utvide og utvikle lek og aktiviteter.
- Progresjon i det pedagogiske arbeidet må synliggjøres i barnehagens planer.

Tilrettelegge for progresjon for det enkelte barn

- Kartlegge styrker/interesser hos barnet og områder der barnet trenger støtte.
- Oppdage, følge opp og utvide det barna allerede er opptatt av
- Tilpasse til det enkelte barn - bidra til at alle barn får mestringsopplevelser og samtidig har noe å strekke seg etter.

For å tilrettelegge for progresjon i barnehagens innhold må personalet ha kunnskap innen de ulike områdene i rammeplanen, og de må ha kompetanse om barns lærings- og utviklingsprosesser.

I arbeidet med fagområdene skal personalet oppdage, følge opp og utvide det barna allerede er opptatt av. De skal planlegge og tilrettelegge for alle barn og bidra til at barna får mestringsopplevelser samtidig som de har noe å strekke seg etter.

Videre skal de legge til rette for fordypning, gjenkjennelse og gjentakelse. De skal introdusere nye perspektiver og tilrettelegge for nye opplevelser og erfaringer, og sørge for progresjon gjennom bevisst bruk av materiell, bøker, leker, verktøy og utstyr. De skal også gjøre disse tilgjengelig for barna.

Det å kunne stille nye og relevante spørsmål, og kunne reflektere over disse, er en avgjørende forutsetning for livslang læring i det 21. århundre.

I Løvås oppvekststun barnehage er vi opptatt av at alle skal ha utvikling og progresjon i løpet av årene de går i barnehagen. Utviklingen starter allerede i det første møtet mellom barnet og primærkontakt. En trygg tilknytning og gode relasjoner er et avgjørende utgangspunkt for barnas progresjon og utvikling på alle områder.

Gjennom Rammeplanens syv fagområder lager vi pedagogiske planer der vi tar utgangspunkt i barnas utvikling og interesser. I hverdagen handler dette om å være tilstedeværende voksne som støtter barna i et trygt og godt psykososialt læringsmiljø.

V. Overganger

a. Tilvenning i barnehagen

Barnehagen skal i samarbeid med foresatte legge til rette for at barna får en trygg og god start i barnehagen. En positiv og god tilvenningsperiode er avgjørende, både for barnas trivsel og for foreldrenes tillit til personalet. Det er viktig at barnehagen har fleksible rutiner,

som tilpasses den enkelte families behov. Barnehagens primærkontaktordning kan være en god støtte for å oppnå dette.

Tiltak for en god overgang fra hjem til barnehage:

- Besøksdag for nye barn og foreldre
- Oppstartsamtale
- Velkomstskriv
- Primærkontakt
- Voksne som gir seg god tid til nye barn og foreldre
- Lengden på tilvenningsperioden tilpasses hvert enkelt barn/foreldre

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

Overganger innad i barnehagen skjer når barn bytter avdeling. Som hovedregel begynner barna på «stor avdeling» det året de fyller tre år og bruker våren til tilvenning og å bli kjent på sin nye avdeling. Vi tilstreber «åpne dører» og godt samarbeid slik at barna blir kjent med barn og voksne også på tvers av avdelingene. Dette vil bidra til å lette overgangen mellom avdelinger for både barn og foreldre.

Tiltak for en god overgang mellom avdelinger:

- Besøk på ny avdeling
- Delta i aktiviteter på ny avdeling
- Delta i måltider
- God informasjon til foreldre og samtale med pedagogisk leder på ny avdeling
- Grenseobjekter som sanger, eventyr og leker

c. Samarbeid og sammenheng med skolen

Løvås barnehage er del av et oppvekststun. Dette gir oss mange fordeler i arbeidet med å gi barna en god overgang mellom barnehage og skole. Gjennom en aktiv samarbeidsavtale legges det til rette for en helhetlig oppveksttanke der vi legger vekt på pedagogisk samtenkning. Vi praktiserer sambruk av lokaler og uteområder, samt felles ressursutnyttelse innenfor både kompetanse og økonomi. Dette gir oss god nærhet og kontakt med Løvås som nærskole. Vi legger selvfølgelig også til rette for nært og godt samarbeid med andre skoler i nærområdet.

Barnehagen er en del av barnets helhetlige læringsløp. Det barnet har av erfaringer, kunnskap og verdi fra barnehagen skal oppleves som verdifullt i møte med skolen. Barnehagen, SFO og skolen skal kjenne til hverandres faglige vurderinger, arbeidsmåter og kulturer. Sammen skal vi legge til rette for at barn skal oppleve trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd, samt forebygge krenkelser og mobbing.

Tiltak for en god overgang mellom barnehage og skole:

- Plan for samarbeid med nærskole/oppvekststun
- Plan for samarbeid med alle skoler barna skal begynne på
- Grenseobjekter som sanger, spill, leker, bøker
- Bruk av skolens lokaler som gymsal, skolekjøkken og sløydsl
- Fellesturer/fellessamlinger med førskolebarn og 1. klasse på Løvås skole
- Overgangsmøter mellom barnehage/skole
- Overgangsskjema fra barnehage til skole: «Her er jeg» og «Dette liker vi å gjøre».

VI. Foreldremedvirkning

Den viktigste foreldremedvirkningen er de daglige møtene i hente - og bringesituasjoner. Her får foreldrene informasjon om hvordan dagen har forløpt, og tillit og god relasjon mellom foreldre og personalet bygges. Det er barnehagens sitt ansvar å legge til rette for at det blir en god dialog. Vi skal bygge tillit med foreldrene på alle nivå, og sikre at foreldre får medvirke i utviklingen.

Foreldre kan medvirke gjennom barnehagens foreldreråd som består av alle foreldrene. Dette danner igjen foreldreutvalget, FAU, som igjen velger sine representanter til samarbeidsutvalget (SU).

FORELDRERÅDET

FAU

SU

Foreldremedvirkning innebærer at foreldre tar del i barnehagens virksomhet, uttrykker egne tanker og meninger og er med på å utforme tilbudet som barnet gis i barnehagen. Hvor aktiv deltakelsen blir er naturlig nok avhengig av den enkeltes kapasitet og mulighet.

VII. Bærekraftig utvikling

Bærekraft betyr i praksis at vi skal levere langsiktig verdiskaping til fremtiden og få dekket våre grunnleggende behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine. For å få dette til må vi legge til rette for at barna klarer å ta vare på naturen, hverandre og ikke minst seg selv.

Vi ønsker å være åpen om hvordan vi påvirker verden rundt oss, og arbeider for å legge til rette for å inkludere barna i dette slik at vi sammen kan nå målene vi setter oss.

Barnehagen skal arbeide for å fremme en praksis hvor holdninger og verdier for et mer bærekraftig samfunn står sentralt i vårt arbeid.

Rammeplanen sier at gjennom arbeid med kropp, bevegelse, mat og helse skal barnehagen bidra til at barna får innsikt i matens opprinnelse, produksjon av matvarer og veien fra mat til måltid. Den sier også at det handler om å tenke og handle lokalt, nasjonalt og globalt. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden.

Barnehagen skal legge grunnlag for barnas evne til å tenke kritisk, handle etisk og vise solidaritet. Barna skal gjøre erfaringer med å gi omsorg og ta vare på omgivelsene og naturen. For samiske barn betyr dette å leve i samklang med, nyttiggjøre seg av og høste av naturen.

Barnehagen skal legge til rette for at barna blir kjent med naturens mangfold og få oppleve tilhørighet til naturen. Barna skal gjøre seg erfaringer med å gi omsorg og ta vare på omgivelsene og naturen. Når barna får gode naturopplevelser og blir kjent med naturens mangfold starter dannelsen av et miljøbevisst menneske. Videre ønsker vi å formidle bærekraftige verdier, og ha fokus på gjenbruk.

Ved å tenke «Kan det brukes en gang til?» ønsker vi å gi barna holdninger som motvirker «bruk og kast samfunnet».

Vi ønsker å legge til rette for at barna forstår nytten av å rydde etter seg på tur ved å la barna lære at det vi tar med oss på tur, tar vi også med oss hjem igjen.

VIII. Psykososialt barnehagemiljø

Det er forankret i Barnehageloven at alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø. I dette ligger det at alle ansatte i barnehagen er forpliktet til å gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelser, og videre at barnehagen skal jobbe forebyggende for å skape et varmt og inkluderende fellesskap.

Under plikten til å sikre at barn og unge har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, følger det fire delplikter:

- plikten til å følge med
- plikten til å melde
- plikten til å undersøke
- plikten til å sette inn egnede tiltak

Arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet er et kontinuerlig arbeid som er retningsgivende for barnehagens kvalitetsutviklingsarbeid og grunnleggende for alt vi gjør i barnehagen, både i samspill med barna, samarbeid med foreldre og innad i personalgruppen.

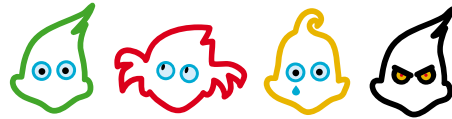
Løvsås oppveksttun barnehage har en lokal handlingsplan for å sikre systematikk i arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet. Handlingsplanen gjennomgås i personalgruppen årlig.

Det psykososiale barnehagemiljøet er videre tema på foreldremøte, foreldresamtaler og i SU ved oppstart av hvert barnehageår.

IX. Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse om kropp og seksualitet. Slik kan barnehagen styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns seksuelle utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd er viktig for å kunne møte dette på en konstruktiv måte. Siden barnehagepersonalet og foreldre har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling er det naturlig at barns seksuelle helse også er tema både i foreldresamtaler og på foreldremøter.

Løvås oppveksttun barnehage

Nebbestølen 1

5144 FYLLINGSDALEN

E-post: lovasoppveksttun.barnehage@bergen.kommune.no

**BERGEN
KOMMUNE**